

Itä-Suomen hallinto-oikeudelle

Asia: Lausunto valituksesta koskien Kouvolan kaupunginvaltuuston päätöstä
13.6.2022 § 66

Dnro 1392/03.04.04.04.10/2022

Lausunnon antaja: Kouvolan kaupunginhallitus, PL 85, 45101 Kouvola
Valittaja: Juha Huhtala, Kouvola

Lausunto:

Kaupunginvaltuutettu Juha Huhtala on eronnut valtuustoryhmästä ja on perustanut uuden valtuustotyhmän, jonka nimeksi hän on ilmoittanut Kouvolan juntit ja hipit. Kuntalain 19 § mukaan valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä ja yksinkin valtuutettu voi muodostaa ryhmän. Saman lain 90 §:n mukaan kunnan hallintosäännössä annetaan ainakin pykälässä mainituista seikoista määräykset. Hallintosäännössä voidaan antaa määräyksiä muistakin kuin kuntain 90 §:n asioista.

Kouvolan kaupunginvaltuuston hyväksymä hallintosääntö 85 § kuuluu:” Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.”

Kouvolan kaupunginvaltuusto päätti 13.6.2022, että se ei hyväksy valtuustoryhmän nimeksi Kouvolan juntit ja hipit. Hallintosäännön 85 §:n mukaan valtuustolla on toimivalta päättää asiasta.

Kaupunginjohtajan ehdotuksen perusteluna kaupunginhallituksen esitykseksi kaupunginvaltuustolle oli, että esitetty valtuustoryhmän nimi on sopimaton ja nimiehdotus tuli hylätä. Perusteluna nimen sopimattomuudelle on kuntalain 69 § 2 mom, jonka mukaan ”Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.” Luottamushenkilön käytöksen tulee siten olla yleisten käyttäytymisnormien mukaista, joka vahvistaa kuntalaisten luottamusta kunnallishallintoon. Kuntalaisten tulee voida luottaa, että kunnan ja kuntalaisten asiat käsitellään asiallisesti ja

oikeudenmukaisesti, hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Myös valtuustoryhmän nimen valinta on osa luottamustoimen hoitamista.

Kaupunginhallituksen valmistelutekstin mukaan ” Ehdotettuun valtuustoryhmän nimeen sisältyy sana ”juntti”, jota käytetään yleisesti vähättelevässä tai halventavassa merkityksessä, minkä vuoksi sitä voidaan pitää loukkaavana. Ehdotettu nimi kääntyy myös niin sanottuna sanamuunnoksena tavalla, jossa muunnokseen sisältyy ainakin seksuaalivähemmistöistä loukkaamis- ja halventamistarkoituksessa käytetty sana, mitä voidaan pitää loukkaavana ja syrjivänä. Edellä esitettyjen seikkojen johdosta Juha Huhtalan ilmoittamaa valtuustoryhmän nimeä ei voida pitää sopivana.”

Suomen valtiosääntö turvaa ihmisarvon loukkaamattomuuden, yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa. Perustuslain 6 §:ssä on säädetty yhdenvertaisuudesta, 12 §:ssä sanavapaudesta ja lain 21 §:ssä säädetty oikeusturvasta. Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan hyvän hallinnon takeet vahvistetaan lailla.

Perusoikeusuudistuksen esitöiden yksityiskohtaisten perustelujen (HE 309/1993 vp, s. 42) mukaan ”vaatimus ihmisarvon loukkaamattomuudesta ilmaisee perustavanlaatuisen oikeuksien yleisinhimillisen perustan. Ainakin kaikkein perustavimpia ihmisyksilön oikeuksia voidaan pitää perimältään valtion tahdosta ja myös kulloisestakin oikeusjärjestyksestä riippumattomina. Lisäksi ihmisarvon käsite viittaa kaikkien ihmisyksilöiden periaatteelliseen yhdenvertaisuuteen.”

Valittajan mukaan valtuuston päätöstä ei voi perustella viittaamalla sanamuunnokseen. Suomen kielen muunneltavuus aiheuttaa valituksenalaisia tilanteita, joissa joudutaan punnitsemaan kahden eri tahon oikeutta: valittajan oikeutta saada ryhmälleen valitsemansa nimi ja niiden tahojen oikeutta, jotka kokevat valitun nimen ja nimen sanamuunnoksen halventavaksi tai loukkaavaksi. Valtuusto katsoi, että ei ole aiheellista hyväksyä valtuustoryhmälle nimeä, joka koetaan sanana tai sanamuunnoksena loukkaavaksi ja halventavaksi. Valtuusto painotti ihmisarvon loukkaamattomuutta enemmän kuin valittajan sananvapautta. Mikäli valtuusto olisi hyväksynyt ehdotetun valtuustoryhmän nimen, olisi voitu katsoa, että valtuusto loukkaa ihmisarvoja.

Luottamushenkilön velvollisuus hoitaa toimeaan arvokkaasti tarkoittaa myös toimen hoitamisen moraalaisia ja eettisiä arvoja ja valtuustoryhmän nimenvaalintaa. Hallintolain mukaan viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Päätettäessä valtuustoryhmän nimestä tulee ottaa huomioon vaatimus käyttää asiallista kieltä viranomaistoiminnassa. Esitetty valtuustoryhmän nimi ei ole asiallinen.

Ennenkuin asia vietiin kunnanhallitukseen käsiteltäväksi, pyydettiin Kuntaliiton lakimiesyksikön lausuntoa. Sen mukaan kyseessä osin sanana ja osin sanamuunnoksena loukkaavasta ja ainakin seksuaalivähemmistöistä loukkaamis- ja halventamistarkoituksessa käytetyt sanat. Kuntaliiton lakimies piti valittajan

ehdottamaa valtuustoryhmän nimeä sopimattomana. Sekoittumisvaaraa entisen valtuustoryhmän ryhmän nimeen (Nyt Liike) ei tietystikään ole. Valittaja on perustellut valintaansa sillä, että Suomessa on henkilöitä, joiden sukunimi on Juntti tai Junttila. Kaupunginhallitus katsoo, että tällä seikalla ei ole merkitystä asiaa ratkaistaessa. Ehdotettu valtuustoryhmän nimi on kaksiosainen, jolloin nimi kokonaisarvostellen muuttuu sopimattomaksi; ihmisarvoa loukkaavaksi ja halventavaksi.

Kaupunginvaltuuston päättäessä ehdotetun valtuustoryhmän nimestä valtuusto on ollut samaan mieltä kaupunginhallituksen kanssa nimen sopimattomuudesta. Valtuusto on toiminut hallintolain 6 §:n mukaisesti koskien perustuslain ihmisarvoa; 6 § kuuluu: "Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia." Valtuuston päätös suojaa oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Kouvolan hallintosäännön 21 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää lausunnon antamisesta kaupunginvaltuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen kaupunginhallituksen voidessa yhtyä valtuuston päätökseen

Kouvolan kaupunginhallitus pyytää, että Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkää valittajan valituksen perusteettomana.

Kunnioittaen

Kouvolan kaupunginhallitus

Liitteet: kaupunginhallituksen päätös 6.6.2022 § 186
kaupunginvaltuuston päätös 13.6.2022 § 66
Kuntaliiton sähköpostilausunto